

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 80 0 P 096087 20 Rev
Dana, 23.03.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Biljane Tomić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice D.D. rođene S., kćeri R., iz B., koju zastupa V.D., advokat iz B., protiv tuženih B.K.1 iz I.S., B.K.2. iz S., Lj.K. iz B., i N.D. iz M.G., koje zastupaju M.i D.Đ., advokati iz B. i M.D., sina J., iz B., radi utvrđenja bračne tekovine i nedopuštenosti izvršenja, vrijednost spora 31.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženih 1 do 4 izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 096087 19 Gž od 12.06.2020. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 23.03.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja, preinačava se presuda Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 096087 19 Gž od 12.06.2020. godine tako što se žalba tužiteljice odbija i potvrđuje presuda Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 096087 18 P od 14.6.2019. godine u odbijajućem dijelu u odnosu na glavni zahtjev i dijelu kojim su dosuđeni troškovi prvostepenog postupka tuženima B.K.1, B.K.2., Lj.K. i N.D. u iznosu od 10.506,60 KM, te se obavezuje tužiteljica da istim tuženima naknadi i troškove revizionog postupka u iznosu od 2.882,50 KM, u roku od 30 dana od dana prijema ove presude.

U ostalom dijelu revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 096087 18 P od 14.6.2019. godine djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužiteljice tako da je utvrđeno da su tužiteljica D.D. rođena S. kći R. iz B. i petotučeni M.D. sin J. iz B., tokom trajanja bračne zajednice stekli nekretnine upisane u zk. ul. broj 1061 k.o. B. I, označene kao kč. broj 5589 površine 364 m², kč. broj 5590 površine 1514 m², kč. broj 5647 površine 15134 m², kč. broj 5650 površine 6504 m², kč. broj 5651 površine 5426 m², kč. broj 562 površine 1752 m², kč. broj 5653 površine 880 m² i kč. broj 5649/3 površine 505 m², nekretnine upisane u zk. ul. broj 819 k.o. B.S. označene kao kč. broj 1321 površine 14011 m², nekretnine upisane u zk. ul. broj 17390 k.o. B. I, označene kao kč. broj 5649/1 površine 50250 m² i nekretnine upisane u zk. ul. broj 17391 k.o. B. I, označene kao kč. broj 5649/1 E1 površine 954 m², sa jednakim udjelima, te da udio tužiteljice u njihovom sticanju iznosi ½ dijela, što je petotučeni M.D. dužan priznati i trpjeti da se tužiteljica na osnovu ove presude (a u vezi sa presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 022455 13 P 3 od 09.06.2014. godine i presudom Vrhovnog suda Republike Srpske broj 80 0 P 022455 15 Rev od 25.04.2017. godine) na navedenim nekretninama uknjiži u zemljišnim i katastarskim knjigama kao suvlasnik sa ½ dijela.

U preostalom dijelu, kojim je tužiteljica tražila proglašenje nedopuštenosti izvršenja u izvršnom postupku koji se vodi pred Osnovnim sudom u Bijeljini pod brojem 80 0 I 087809 17 I na ½ dijela predmetnih nekretnina i u tom dijelu obustavu izvršnog postupka, odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice kao neosnovan.

Obavezana je tužiteljica da tuženima B.K.1, B.K.2., Lj.K. i N.D. (tuženi 1 do 4) naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 10.506,60 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 096087 19 Gž od 12.06.2020. godine usvojena je žalba tužiteljice, a odbijena žalba tuženih od 1 do 4 i preinačena prvostepena presuda, u odbijajućem dijelu i odluka o troškovima postupka (stav II i III izreke presude), tako što je usvojen tužbeni zahtjev tužiteljice i proglašeno nedopuštenim izvršenje u izvršnom postupku koji se vodi pred Osnovnim sudom u Bijeljini pod brojem 80 0 I 087809 17 I na ½ dijela predmetnih nekretnina (određenih u usvajajućem dijelu prvostepene presude) i u tom dijelu izvršni postupak obustavljen, te su tuženi solidarno obavezani da tužiteljici isplate troškove postupka u visini od 4.200,00 KM.

Prvostepena presuda je potvrđena u preostalom (usvajajućem) dijelu.

Tuženi su solidarno obavezani da tužiteljici isplate troškove žalbenog postupka u iznosu od 900,00 KM.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova žalbenog postupka preko dosuđenog iznosa.

Blagovremenom revizijom tuženi 1 do 4 pobijaju drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka, pogrešne primjene materijalnog prava i povrede prava na pravično suđenje, s prijedlogom da se revizija usvoji, te osporena presuda preinači tako da se tužbeni zahtjev tužiteljice u cijelosti odbije ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija je djelimično osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev za utvrđivanje da su nekretnine bliže označene u izreci prvostepene presude bračna tekovina tužiteljice stečena u braku sa petotuzenim M.D. sa jednakim dijelovima i za proglašenje nedopuštenosti izvršenja u izvršnom postupku koji se vodi pred Osnovnim sudom u Bijeljini pod brojem 80 0 I 087809 17 I na ½ dijela predmetnih nekretnina i u tom dijelu obustavu izvršnog postupka.

Tokom postupka kod prvostepenog suda utvrđeno je sljedeće činjenično stanje: da je tužiteljica supruga tuženog M.D. od 1972. godine kada su zaključili brak i da su i danas u braku; da su u braku stekli dvoje djece, od kojih je jedno dijete N.E.; da je tužiteljica bila zaposlena sve do 2012. godine kada je penzionisana; da su nekretnine koje su predmet ovog spora kupljene na javnoj prodaji u izvršnom postupku pred Osnovnim sudom u Bijeljini 2005. godine od sredstava koje su stranke zajedno sticale u braku, a dijelom od kupljene stare devizne štednje koju je tuženi M.D. kupio od prednika tuženih od 1 do 3 i od četvrtotuzenog, te od pozajmica od njihove kćerke N.E.; da je presudama Osnovnog suda u Banjaluci tuženi M.D. obavezan da ostalim tuženima u ovom postupku isplati novčane iznose koji im nije isplatio po osnovu zaključenih ugovora o kupovini stare devizne štednje, da taj dug tuženi M.D. nije isplatio po pravosnažnim presudama i da je pokrenut izvršni postupak protiv njega kao izvršenika pred Osnovnim sudom u Bijeljini pod brojem 80 0 I 087809 17 I, te da su predmet izvršenja u tom postupku nekretnine koje su predmet i ovog spora; da je tužiteljica kao treće lice rješenjem suda u navedenom izvršnom postupku upućena da dokaže da je izvršenje na predmetnim nekretninama nedopušteno; da je tuženi M.D. sporne nekretnine ranije bio otuđio u korist

kćerke N.E. ugovorom od 21.3.2005. godine i da je u sudskom postupku (po tužbi ovdje tuženih od 1 do 4 protiv M.D. i N.E.) utvrđeno da je taj ugovor ništav i da je kao vlasnik predmetnih nekretnina u zemljišnim knjigama sada upisan tuženi M.D., a njegova kćerka N.E. je još uvijek upisana kao posjednica u katastarskom operatu.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je, pozivom na odredbe članova 270. stav 5. i 272. stav 1. Porodičnog zakona („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 54/02, 41/08 i 63/14, u daljem tekstu: PZ), djelimično usvojio tužbeni zahtjev tužiteljice utvrdivši da su tužiteljica i petotuženi, tokom trajanja bračne zajednice sa jednakim udjelima stekli nekretnine bliže označene u stavu 1. izreke presude, odnosno da udio tužiteljice u sticanju istih iznosi $\frac{1}{2}$ dijela, što je petotuženi dužan priznati i trpjeti da se tužiteljica na istim nekretninama, na osnovu ove presude, sa naznačenim dijelom upiše u zemljišno knjižnoj i katastarsko knjižnoj evidenciji.

Odbio dio tužbenog zahtjeva tužiteljice kojim je tražila proglašenje nedopuštenosti izvršenja na $\frac{1}{2}$ dijela predmetnih nekretnina u izvršnom postupku koji se vodi pred tim sudom pod brojem 80 0 I 087809 17 I i obustavu izvršnog postupka u tom dijelu, pozivom na odredbe članova 279., 281. stav 1. i 2., te 271. PZ.

Odlučujući o žalbama tužiteljice i tuženih od 1 do 4, drugostepeni sud je prihvatio kao pravilna činjenična utvrđenja prvostepenog suda, kao i pravni stav u dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev, pa je odbio žalbe ovih tuženih i u tom dijelu potvrdio prvostepenu presudu, dok je u dijelu kojim je tužbeni zahtjev odbijen našao da su neprihvatljivi zaključci prvostepenog suda u vezi sa odgovornošću tužiteljice kao bračnog supružnika za dugove petotuženog u konkretnoj situaciji i primjenu člana 279. PZ, te je zauzeo stav da je jedino moguće tužbeni zahtjev tužiteljice u cjelosti usvojiti i utvrditi da je izvršenje na njenom dijelu imovine nedopušteno, pa je žalbu tužiteljice usvojio i u tom dijelu preinačio prvostepenu presudu kao u izreci osporene presude.

Odluka drugostepenog suda nije na zakonu zasnovana u dijelu kojim je drugostepeni sud usvojio žalbu tužiteljice i preinačio prvostepenu presudu.

Prema odredbi člana 270. stav 5. PZ imovina koju su bračni supružnici stekli radom tokom bračne zajednice, kao i prihodi iz te imovine, čine zajedničku imovinu, a prema odredbi člana 272. stav 1. istog zakona svakome od bračnih supružnika pripada po jedna polovina zajedničke imovine.

Odredbom člana 279. PZ propisano je da za obaveze koje je jedan bračni supružnik preuzeo radi podmirenja tekućih potreba bračne, odnosno porodične zajednice, kao i za obaveze za koje po zakonu odgovaraju zajednički oba bračna supružnika, odgovaraju bračni supružnici solidarno kako zajedničkom tako i svojom posebnom imovinom.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja u predmetnoj pravnoj stvari, koje ne može biti predmet pobijanja u revizionom postupku, prema izričitoj zabrani propisanoj odredbom člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), proizlazi: da su tužiteljica i petotuženi predmetne nekretnine, na kojima tužiteljica traži utvrđenje zajedničke bračne tekovine, kupili tokom trajanja bračne zajednice na javnoj prodaji u izvršnom postupku pred prvostepenim sudom 2005. godine od sredstava koje su oni zajedno sticali u braku, te dijelom od kupljene stare devizne štednje koju je petotuženi M.D. kupio od prednika tuženih od 1 do 3 i od četvrtotuženog; da je tuženi M.D. sporne nekretnine ranije bio otuđio u korist kćerke N.E.

ugovorom 2005. godine i da je u sudskom postupku (po tužbi ovdje tuženih od 1 do 4 protiv M.D. i N.E.) utvrđeno da je taj ugovor ništav; da je pravosnažnim presudama Osnovnog suda u Banjaluci petotuženi M.D. obavezan da ostalim tuženima u ovom postupku isplati novčane iznose koji im nije isplatio po osnovu zaključenih ugovora o kupovini stare devizne štednje, da taj dug on nije isplatio i da je pokrenut izvršni postupak protiv njega kao izvršenika pred prvostepenim sudom pod brojem 80 0 I 087809 17 I, te da su predmet izvršenja u tom postupku nekretnine koje su predmet i ovog spora i da je tužiteljica kao treće lice rješenjem suda u navedenom izvršnom postupku upućena da dokaže da je izvršenje na predmetnim nekretninama nedopušteno.

Kod ovakvog stanja činjenica nižestepeni sudovi nisu pogriješili kada su primjenom odredbe člana 271. stav 5. i 272. stav 1. PZ djelimično usvojili zahtjev tužiteljice, utvrdivši da su tužiteljica i petotuženi predmetne nekretnine stekli zajedničkim radom i tokom trajanja bračne zajednice i da im zato pripada po jedna polovina na svim nekretninama koje su predmet ovog spora, jer je tužiteljica zajedno sa petotuženim učestvovala u kupovini tih nekretnina 2005. godine.

Stoga su neosnovani svi revizioni prigovori kojima se osporava pravilnost i zakonitost nižestepenih presuda u dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev za utvrđenje da su sporne nekretnine zajednička bračna tekovina tužiteljice i petotuženog na jednake dijelove.

Nasuprot tome, osnovano revidenti ističu da je drugostepena presuda, u dijelu kojim je uvažavanjem žalbe tužiteljice preinačena prvostepena presuda i usvojen tužbeni zahtjev za proglašenje nedopuštenim izvršenja na ½ dijela predmetnih nekretnina i u tom dijelu obustavu izvršnog postupka, donesena uz pogrešnu primjenu materijalnog prava.

Naime, iz utvrđenog činjeničnog stanja tokom postupka proizlazi da se pred prvostepenim sudom pod brojem 80 0 I 087809 17 I vodi izvršni postupak na spornim nekretninama radi naplate potraživanja revidenata na temelju pravosnažnih presuda na ime duga petotuženog nastalog tokom braka sa tužiteljicom kupovinom stare devizne štednje, koji novac je petotuženi utrošio za kupovinu spornih nekretnina. Radi izbjegavanja plaćanja tog duga petotuženi je iste nekretnine ranije otuđio u korist kćerke N.E. ugovorom 2005. godine, ali su revidenti u sudskom postupku protiv petotuženog M.D. i N.E. uspjeli sa zahtjevom za utvrđenje da je taj ugovor ništav. Nakon toga su pokrenuli izvršni postupak kod prvostepenog suda pod brojem 80 0 I 087809 17 I, predmet izvršenja u tom postupku su nekretnine koje su predmet i ovog spora, a tužiteljica je kao treće lice rješenjem suda u navedenom izvršnom postupku upućena na parnicu radi proglašenja izvršenja nedopuštenim. Prema pravosnažnim presudama petotuženi duguje samo na ime glavnog duga tuženima od 1 do 3 266.842,00 KM i četvrtotuženom 139.730,00 KM, a riječ je o novčanim vrijednostima koje je petotuženi uložio u kupovinu spornih nekretnina, na kojima je utvrđeno da tužiteljici pripada ½ dijela iz razloga što su stečene tokom trajanja bračne zajednice.

Kod takvog stanja stvari u konkretnom slučaju ne samo da je riječ o obavezi koju je jedan bračni supružnik (petotuženi) preuzeo radi podmirenja potreba bračne zajednice, već se izvršenje na spornim nekretninama vodi zbog duga koji je nastao radi njihove kupovine, tj. radi njihovog sticanja, za koju obavezu nesumnjivo solidarno odgovaraju zajedničkom imovinom oba bračna supružnika, saglasno odredbi člana 279. PZ.

Stoga revidenti osnovano ukazuju da je drugostepena presuda u ovom dijelu donesena uz pogrešnu primjenu materijalnog prava.

Zato je valjalo temeljem odredbe člana 250. stav 1. i 248. ZPP odlučiti kao u izreci.

Odluka o troškovima parničnog postupka dosuđenih tuženim od 1 do 4 se temelji na odredbama članova 386. stav 3., 387. i 397. stav 2. ZPP, te Tar. br. 2., 10. i 12. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 68/05). Pored troškova dosuđenih prvostepenom presudom tuženima od 1 do 4 su dosuđeni i troškovi na ime sastava revizije u iznosu od 2.632,50 KM i plaćene takse na reviziju u iznosu od 250,00 KM.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić